

INTERVIEW MET ROB DE VRIND, DUURZAAMHEIDS-
COÖRDINATOR BIJ KONING WILLEM I COLLEGE

'We moeten in duurzaam-
heid in het onderwijs
gaan investeren'

Leren voor Morgen (LvM) is een Coöperatie van organisaties die zich richten op versterking van duurzaamheid in het onderwijs op alle leerlagen. LvM is tevens de opdrachtgever van de SustainaBul MBO, een ranking voor duurzaamheid in het MBO. Elke maand interviewt LvM iemand van een deelnemende MBO die een bijzonder verhaal over duurzaamheid te vertellen heeft. Dit keer: in gesprek met Rob de Vrind, duurzaamheidscoördinator bij Koning Willem I College (KWIC). Daarnaast is Rob oprichter van Duurzaam MBO en al meer dan 20 jaar bezig met duurzaamheid in het MBO. [ROOS WEMMENHOVE](#)

Je bent vanaf 1998, dus 23 jaar, bezig met duurzaamheid binnen het MBO. Wat is er in die tijd veranderd?

Rob: 'ten eerste de inhoudelijke scope. Ik ben begonnen als milieucoördinator aan het KWIC. We zijn van een vrij smalle, op milieu gerichte aanpak verschoven naar een verbreding: eerst naar people-profit-planet, waarbij discussie gevoerd werd of je voor 'profit' niet beter 'prosperity' kon gebruiken. Uiteindelijk kwamen we – via de 8 millenniumgoals – uit

bij de internationaal omarmde Sustainable Development Goals (SDG's) waarmee we een brede, uitgebalanceerde visie op duurzaamheid uitdragen. Die verbreding is belangrijk. Tegelijk vind ik wel dat de ecologische opgave waar we voor staan echt heel urgent is. Sociaal economisch hebben we het hier heel aardig op orde maar de grote uitdaging ligt hem in hoe we binnen de grenzen van de aarde kunnen blijven. Daar moeten we allemaal aan gaan werken.

Ten tweede is denken vanuit de Whole School Approach to Sustainable Development een veel systematischere aanpak dan toen ik begon in 1998. In de begindagen van Duurzaam MBO hielden we elk jaar een symposium waarin we vooral goede voorbeelden op gebied van duurzaamheid met elkaar deelden. Dat waren kleine, losse initiatieven, veelal projecten van studenten, die leuk waren om te laten zien. Op het KWI College ben ik wel direct vanuit een ISO-aanpak begonnen, met een visie, missie en indicatoren maar dat

QUA ONDERWIJS STAAAN WE VOOR EEN GROTE OPDRACHT

beperkte zich tot de facilitaire kant. Nu pakken scholen duurzaamheid integraal op: in hun visie, onderwijs, bedrijfsvoering, professionalisering, samenwerking met de omgeving en bedrijfsvoering.

Ten derde is duurzaamheid veel meer bovenaan de publieke agenda gekomen. Waar het vroeger alleen de early adapters waren, is werken aan duurzaamheid binnen je school nu veel meer mainstream geworden. Als je denkt in de fasen van informeren inspireren en implementeren, dan zitten we nu echt in die laatste fase. Dat betekent voor ons als Duurzaam MBO en Leren voor Morgen – waar Duurzaam MBO onderdeel van is – echt een andere rol.'

Wat zijn de uitdagingen voor duurzaamheid in het MBO?

Rob: 'De uitdaging is dat er serieus geïnvesteerd moet gaan worden in duurzaamheid in het onderwijs. Door »

Nederland, maar ook door Europa. En niet alleen om een adviseur in te huren, maar ook om het echte werk te gaan doen. Scholen zouden allemaal gesteund moeten worden in de verduurzaming, te beginnen bij hun schoolomgeving. Er zouden extra middelen moeten komen voor de verduurzaming van de schoolgebouwen. Onze jongeren vertoeven daar zes uur per dag. Als je als school kan laten zien wat duurzaamheid betekent geef je de beste lessen. De school zou zelf het beste voorbeeld moeten zijn. Pas dan kom je geloofwaardig over en blijft het niet alleen bij lesgeven over het onderwerp of projecten uitvoeren voor derden maar laat je zelf zien dat je het als school serieus neemt.

IK VRAAG MIJN STUDENTEN WAT ZE NODIG HEBBEN OM GELUKKIG TE KUNNEN WORDEN

Het onderwijs loopt achter op het landelijke beleid om energieneutraal en circulair te worden. Voor de samenleving als geheel zijn er hoge ambities: een circulaire klimaatneutrale samenleving waarin we van fossiel af moeten. Maar leerlingen worden hier nog maar zeer beperkt op voorbereid, begeleid en getoetst. Het kabinet vindt dat duurzaamheid in alle kwalificatiedossiers geschreven moet worden. Zo zouden ze ook moeten zorgen dat alle scholen duurzaam worden. Dan geef je les over de toekomst in een omgeving die dat uitstraalt.

Qua onderwijs staan we voor een grote opdracht: we moeten naar een

andere, hybride vorm van onderwijs, in echte samenwerking met het bedrijfsleven en de regio. Het is een enorme uitdaging om dat zo te organiseren dat dat leidt tot betekenisvol onderwijs, waarbij studenten zowel voldoende basiskennis opdoen als leren in de praktijk. Hoe beweeg je je daarin als docent? Hoe werk je samen met het bedrijfsleven en de regio en hoe begeleid je je studenten hierin? Hoe zorg je ook dat het niet blijft bij leuke innovatieve ideeën van studenten en een volgend groepje studenten dat weer allemaal leuke nieuwe ideeën verzint? Maar dat er serieus voortgebouwd wordt op nieuw ontwikkelde kennis en dat die ideeën daadwerkelijk worden gerealiseerd.

In 2019 eindigde het KWIC op de eerste en in 2020 op de tweede plek van de SustainaBul MBO. Daarmee mogen jullie je met recht een van de duurzaamste MBO's van Nederland noemen. Wat zorgt voor dat succes?

Rob: 'Door een positief klimaat te scheppen en mensen te complimenteren met hun initiatieven rond duurzaamheid is er een cultuur ontstaan waardoor beslissers en docenten harder zijn gaan lopen dan ik ooit had kunnen denken. Verder hebben we veel goede mensen op school, die begrijpen dat duurzaamheid belangrijk is, dat je je ermee kan onderscheiden als instelling. We hebben bijvoorbeeld een zeer betrokken facilitair directeur die veel verder gaat dan alleen duurzame bedrijfsvoering. Ook onze horecaafdeling heeft de knop omgezet en heeft besloten op de meest duurzame manier te gaan werken. De lat werd daarbij heel hoog gelegd. Daarmee werd de opleiding – zonder dat dit in eerste instantie de insteek was – uitgeroepen tot de beste

horecaopleiding van Nederland en dus beloond op kwaliteit. Dat is dus hoe het werkt: als je op duurzaamheid de lat hoog legt, dan krijg je een goede opleiding. De school moet een omgeving zijn waarin je laat zien hoe het eigenlijk zou moeten: pas dan leid je goed op. Op het KWIC hebben we mensen bij allerhande afdelingen die dit begrijpen. Als je die mensen in het zonnetje zet gaan ze nog harder lopen: dat is positieve energie genereren. Je moet af van het idee dat duurzaamheid iets negatiefs is. Dat doe ik ook in mijn lessen. De basis van duurzaamheid is dat we allemaal gelukkig moeten kunnen worden, maar dat ook kunnen blijven.

Ik begin mijn lessen tegenwoordig met aan studenten te vragen wat ze nodig hebben om gelukkig te kunnen worden. Ze hebben het dan over vrienden, familie, geld. Vervolgens vraag ik ze of ze in de haven van Rotterdam zouden willen wonen. Daarmee realiseren ze zich het belang van een schone omgeving, schoon drinkwater. Ik laat ze het model van de donut economie zien, en hoever we de hierin gestelde grenzen met z'n allen al overschrijden. Dan wordt het stil. Maar dan zeg ik: we zijn met bijna 8 miljard mensen om na te denken over hoe het beter kan. En dan laat ik ze zien wat we zelf al doen, wat er mogelijk is. Ik kan nu op school laten zien dat we zelf de handschoenen hebben opgepakt. Vroeger moest ik met mijn studenten met de bus naar het andere eind van het land om goede voorbeelden te laten zien, later ging ik met mijn leerlingen naar de binnenstad, nog later in de buurt. Nu hoef ik de school niet meer uit. Daarmee dood je alle kritiek: studenten zien hier en nu wat er echt mogelijk is. Om dat te doen zet ik ook veel studenten in, die mooie voorbeelden bouwen zoals onze faunatoren, of

juist met hun opdrachten laten zien wat er al binnen de school gebeurt, zoals een van onze studenten Sam van Beek met zijn 'SDG inspiration bubble'. Goede communicatie over wat je al doet is heel belangrijk.

Op strategisch niveau heeft het erg geholpen dat het CvB het SDG-charter heeft ondertekend en daarna een SDG expertisegroep heeft opgericht die advies gaat uitbrengen op ons meerjarenplan en ons strategisch beleid. Ook hebben we een interne training voor manage-

ONZE AMBITIE IS OM IN 2030 KLIMAATNEUTRAAL EN CIRCULAIR TE ZIJN

ment potentials die de opdracht op zich genomen hebben om te kijken wat de verschillende afdelingen aan duurzaamheid doen. Dat geeft een enorm positieve wave.

Waar zijn jullie mee bezig als KWIC om nog duurzamer te worden?

Onze ambitie is om in 2030 klimaatneutraal en circulair te zijn. Eigenlijk zijn we al klimaatneutraal qua stroominkoop, want die is al groen. De daken komen vol met zonnepanelen en we hebben er al meer dan duizend. De verwarming op gas wordt nu vervangen door warmtepompen (ook in de oude gebouwen). Dat is een indrukwekkende verbouwing. We hebben een nieuw

Rob de Vrind

gebouw neergezet waarin veel hout is verwerkt, met vloerverwarming, klimaatplafonds en warmteterugwinning. Omdat we trots zijn op de techniek staat de luchtbehandelingskast goed zichtbaar opgesteld achter de receptie en kan je het warmtewiel zien draaien. Verder hebben we overal de techniek zichtbaar gehouden.

Wat betreft het curriculum: een aantal afdelingen hebben hun burgerschapslessen omgedoopt tot 'Global goals lessen'. Wellicht gaan we dit breder inzetten binnen het KWIC. Ik zou ook graag als KWIC onze Global Goals willen formuleren. We zijn immers een community. Om dit tastbaar te maken ontwikkelen we nu een app, waarmee we een soort marktplaats creëren binnen het KWIC, inclusief een reparatiedienst. Als je iets hebt dat stuk is, kunnen studenten dit tijdens hun lessen repareren. Zo werken we heel praktisch aan circulariteit: onze school als een SDG-dorp.' ■

DE AUTEUR IS NETWERKCOÖRDINATOR MBO BIJ LEREN VOOR MORGEN

Meer informatie

- > Koning Willem I College & duurzaamheid – [video](#)
- > Whole School Approach to sustainable development - klik [hier](#)
- > Duurzaamheid & mbo www.duurzaammbonl
- > DMBO is onderdeel van [Leren voor Morgen](#). De gezamenlijke jaarlijkse conferentie over duurzaamheid in het MBO is op vrijdag 10 december 2021, gehost door Yuverta in Dordrecht. Tijdens dit event wordt de SustainaBul MBO 2021 uitgereikt.
- > Voor meer informatie over de SustainaBul MBO zie dit [filmpje](#) of ga naar de [website](#).

Dit is deel 4 van een reeks waarin Roos Wemmenhove van Leren voor Morgen (LuM) voor Profiel een vertegenwoordiger van een deelnemende MBO met een bijzonder verhaal over duurzaamheid interviewt. Het doel is bewustmaking en bevordering van verduurzaming van de samenleving.

- > *Bijdrage 1. Praktisch wereldburgerschap en duurzame ontwikkelingsdoelen in het MBO - Interview met Dominique Derks, Practor Duurzaam Denken, Duurzaam Doen (Friesland College) | Vaktijdschrift Profiel uitgave april 2021*
- > *Bijdrage 2. Duurzaamheid in het MBO: laat zien hoe het wél kan | Vaktijdschrift Profiel uitgave mei 2021 | In gesprek met Marjan Nijenbanning, Kwartiermaker Food, Life & Innovation en Kennismakelaar Ondernemend Onderwijs Terra MBO Groningen.*
- > *Bijdrage 3. Duurzaam beroeps- onderwijs | 'Alleen ga je sneller, maar samen kom je verder' Profiel vaktijdschrift uitgave juni 2021 | Interview met Froukje Zumbrink en Simone Kleinhout, beiden duurzaamheidscoördinator bij Wellant.*

Lees ook op onze website

- > [Haagse Hogeschool pakt afval-probleemgedrag van studenten aan Profielactueel 1 AUG 2021 | NIEUWS | Tekst: Carmen van den Berg, Stichting Stimular](#)